

บทที่ ๑

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสำคัญของการวิจัย

วรรณคดีเป็นคำที่ในปัจจุบันนี้ เราใช้เทียบกับคำว่า "literature" ในภาษาอังกฤษจนหมายถึง บทประพันธ์ทุกชนิดที่ผู้แต่งมีวิธีเขียนอย่างดี มีศิลปะก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้อ่าน สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมีมโนภาพไปตามจินตนาการของผู้แต่ง เราให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจไปตามความรู้สึกของผู้แต่ง บางครั้งผู้แต่งจะสอดแทรกความรู้ และทัศนคติในเรื่องต่างๆ ลงในงานของตนด้วย วรรณคดีเป็นเครื่องหมายแห่งความเจริญของชาติ วรรณคดีที่เลิศเป็นเครื่องให้ความรู้กว้างขวาง ทำให้มันเทิ่ง ปลูกความเจดียวรรณคดี เป็นสะพานไปสู่อารยธรรมชั้นสูง ๒ ชนชาติต่างๆ เช่น จีน อินเดีย และประเทศในยุโรปต่างมีการศึกษาวรรณคดีมาช้านานแล้ว แม้ในปัจจุบันชาติต่างๆ ที่มีความเจริญก็ได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนวรรณคดีในสถาบันการศึกษาของตน

๑ สอิทธา พินิจภูวดล และคนอื่นๆ, ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย (นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : โรงพิมพ์สวนทองถิ่น, ๒๕๑๕), หน้า ๕ - ๖.

๒ พระจร เวทพิสิฐ, หลักภาษาไทย, (พระนคร : โรงพิมพ์วิทย์วิทยาลักษณ์เทคนิค ๒๕๑๒), หน้า ๑๑.

ประเทศอังกฤษซึ่งเป็นประเทศที่มีอารยธรรมเก่าแก่ และเจริญรุ่งเรืองมาแต่
อดีตถึงปัจจุบัน ก็ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนการสอนวรรณคดี เลวิส (Leavis)
ผู้นำฝ่ายอักษรศาสตร์ ของอังกฤษมีความเชื่อมั่นว่า วรรณคดีอังกฤษมีคุณค่าอันสูงส่ง เป็น
ชุมทรัพย์แห่งปัญญา เป็นรากฐานของวัฒนธรรมอังกฤษที่แท้จริง การศึกษาวรรณคดี
อังกฤษให้ถ่องแท้ จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้คนอังกฤษได้รู้จักชาติและของชาติตน ภาษา
และวรรณคดีอังกฤษจึงควรเป็นแกนกลางของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย^๓ นอกจากนี้
ในประเทศอังกฤษยังได้ส่งเสริมแนะนำให้คนชอนอ่านวรรณคดีของเขา เพราะถือว่าวรรณ-
คดีเป็นเหมือนกระจกเงาฉายให้เห็นชีวิต เป็นเครื่องขัดเกลาอัธยาศัยและกล่อมอารมณ์
ทำให้จิตใจอ่อนแอ มีความชื่นบาน ให้เห็นแง่ความคิด ความจริงกว้างขวางออกไป
ทำให้หายความมีใจคับแคบ รู้จักความงามของธรรมชาติ รักความมีระเบียบ รักความ
ถึงงามและความจริง วรรณคดีมีคุณสมบัติของชาติโคโดยเฉพาะ แต่ถือว่าเป็นสมบัติของโลก^๔
ประเทศฝรั่งเศสก็เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาวรรณคดี เห็นว่าวรรณคดีก่อให้เกิด
ประโยชน์แก่สังคม เพราะสามารถกล่อมเกลาคคนในสังคมให้ประกอบควยลักษณะดังนี้^๕

^๓ เจตนา นาควัชระ, " ข้อคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับ
อุดมศึกษา, " สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ ๑๑, ฉบับที่ ๗ (กรกฎาคม, ๒๕๑๖),
หน้า ๓๑.

^๔ เสฐียรโกเศศ (พระยาอนุমানราชชน), คำของวรรณคดี (พระนคร :
โรงพิมพ์อักษรไทย, ๒๕๑๕), หน้า ๑๔ - ๒๐.

^๕ สัมภาษณ์ สิทธา พินิจภูวกล ๔ ตุลาคม ๒๕๑๗.

- ๑. มีความราเริง
- ๒. มีกรียามารบาทเรียบรอย รุ้จักที่ค่าที่สูง
- ๓. รุ้จักเคารพลิตธิของผู้อื่น
- ๔. รุ้จักเคารพในทรพยสินของผู้อื่น โดยไมทำลายหรือหีบฉวยโดย

พลการ

- ๕. เคารพลิงเฉพาะตัวของผู้อื่น
- ๖. มีความซื่อสัตย์
- ๗. รุ้จักคุณค่าของตัวเอง

ดักลาส^๖ (Douglass) นักการศึกษาอเมริกัน ไคกล่าวถึงประโยชน์ของการจัดวิชาวรรณคดีไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายว่า ปัจจุบัน ไควางหลักเกณฑ์ที่จะช่วยให้นักเรียนทั้งชายหญิงไคเรียนวรรณคดีด้วยความตั้งใจ อย่างลึกซึ้ง เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนทั้งหลายมีความเจริญงอกงามทางสังคม ไคไคเรียนรุ้คุณค่าของวัฒนธรรม อันเป็นแนวทางสำหรับการดำรงตนในระบอบประชาธิปไตย และเพิ่มพูนพัฒนาการของตนด้วยการรุ้จักคุณค่าของชีวิต

กล่าวไคว่า ไคยทั่วไปแล้ว การศึกษาวรรณคดีในประเทศต่าง ๆ มีความมุ่งหมายดังที่สิทธา พินิจภูวดล^๗ กล่าวไคโดยสรุปไคดังนี้

^๖ Harl R. Douglass, The High School Curriculum 3rd ed. (New York : Ronald Press, 1964), pp. 397 - 398.

^๗ สิทธา พินิจภูวดล และคนอื่น ๆ, เรื่องเดิม, หน้า ๔๐ - ๔๕.

๑. เพื่อปฏิบัติตน คนสมัยโบราณและเรียนวรรณคดีเพื่อเป็นวิชาการปฏิบัติตน คนยุโรปในปัจจุบันนับถือยกย่องผู้มีความรู้ทางวรรณคดี ผู้ที่มีความรู้กว้างขวางเกี่ยวกับหนังสือและการเขียนก็เป็นผู้มีความเก๋าในสายตาของสังคม วรรณคดีจึงเป็นประโยชน์แก่คนในสังคมมากในฐานะเป็นอารมณ์ประดับตัว

๒. เพื่อศึกษาวัฒนธรรม วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การศึกษาวรรณคดีทำให้ นักศึกษามีโอกาสเข้าใจวัฒนธรรมของชาติตนให้ดี และนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ อีก เช่นวัฒนธรรมการใช้ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความนิยมของคนในชาติซึ่งต่างกันไปตามยุคสมัย การแต่งกาย การครองชีพและอื่น ๆ

๓. เพื่อศึกษาภาษา ภาษาเป็นสื่อแสดงความคิดของผู้แต่งวรรณคดี จึงจำเป็นต้องเข้าใจสื่อดังกล่าวด้วย มิฉะนั้นก็จะไม่เข้าใจความคิดของผู้แต่ง การใช้ภาษาในวรรณคดี มิได้ประกอบด้วยคำ และความหมายเท่านั้น แต่ยังประกอบด้วยศิลปะการคัดเลือกถ้อยคำที่มีเสียงไพเราะรื่นหู และนำมาเข้ารูปประโยคและฉันทลักษณ์ ได้อย่างเหมาะเจาะชัดเจน ตรงกับความต้องการของผู้อ่าน และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ในใจจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านได้ด้วย

๔. เพื่อศึกษาวรรณศิลป์ อันเป็นจุดมุ่งหมายซึ่งเข้าถึงแก่นแท้ของวรรณคดี เพราะวรรณคดีคือศิลปะการศึกษาวรรณคดี จึงควรตั้งจุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดไว้ คือเพื่อศึกษาศิลปะ มุ่งคนหาความงาม ความไพเราะ ความละเมียดละไม สดส่วนที่เหมาะจะสัมผัส และความกลมกลืนขององค์ประกอบทั้งหมด ผู้ที่ศึกษาวรรณคดีเพื่อศิลปะนี้ นับว่าเป็นนักวรรณคดีอย่างแท้จริง และศิลปะในวรรณคดีจะช่วยจรโลงผู้ศึกษาให้สร้างโลก

จากจุดมุ่งหมายของการศึกษาวรรณคดีข้างต้นนี้ นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของวรรณคดีแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาวรรณคดีด้วย ผู้สอนวิชาวรรณคดี จะต้องรู้จุดมุ่งหมายอันแท้จริงของการศึกษาวรรณคดี เพื่อหาวิธีการและวิถีทางดำเนินการสอนใหม่บรรลุเป้าหมาย กล่าวคือในการสอนครูต้องหาทางให้นักเรียนรู้สึกว่าการศึกษาวรรณคดีเป็นสิ่งก่อให้เกิดความสุข และความเพลิดเพลินทั้งยัง

ส่งเสริมให้เกิดความเจริญของงานในด้านอารมณ์ จิตใจ และปัญญา ให้นักเรียนรู้สึก
 ซาบซึ้งในรสไพเราะของภาษาในวรรณคดี โดยสังเกตถ้อยคำ ส่วนวาทะ สัมผัส
 ตลอดจนศิลปะในการแสดงออกของกวีอันก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ ให้นักเรียนได้
 ความรู้วรรณคดีด้านต่างๆ ให้เข้าใจศัพท์และเข้าใจเนื้อเรื่องของวรรณคดี ๕ ให้
 รู้จักการนำไปใช้ เช่น คติ หรือข้อคิดที่ดี ในการดำเนินชีวิต ตัวอย่างการใช้ภาษา
 ส่วนนี้อาจเป็นแบบอย่างให้เกิดการสร้างสรรผลงานเขียนเป็นต้น/อย่างไรก็ตามครู
 ต้องตระหนักว่าที่จริงแล้วภารกิจของวรรณคดีย่อมแตกต่างไปจากตำราสอนศีลธรรม
 และภาษา ๕ สิ่งที่อยู่เรียนควร ใ้รู้จักประการหนึ่งก็คือรู้จัก การสอนควร เป็นการสอน
 ให้คิด มีวิธีใ้บางอย่างที่จะทำให้เกิดความคิด นั่นคือสิ่งที่ต้องสอน คนเราคิดอย่างง่ายตาม
 ที่เห็นเป็นรูปธรรมก่อน เมื่อเจริญทางสมอง จึงรู้จักจิตสภาพของนามธรรม คิดหาหลัก
 คิดสรุป คิดวิจารณ์ คิดวินิจฉัย คิดจนเกิดวิจารณ์ญาณ สิ่งที่จะพาให้เกิดความคิดก็คือได้
 พัง ใ้ได้อ่านความคิดของคนฉลาด ดังนั้นจึงต้องสอนให้นักเรียนรู้จักอ่านหนังสือจนติดนิสัย
 อ่านเร็วและอ่านมากชนิด ๑๐ อ่านอย่างเข้าใจและอย่างมีวิจารณ์ญาณเพื่อเข้าใจชีวิต
 ดีขึ้น ๑๑

๕ ระเบียบ นาคกรทรรพ, คู่มือครูชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาภาษาไทย
 เล่ม ๑๑ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๔๔๔), หน้า ๖๑ - ๖๒.

๕ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, วิเคราะห์สรรพนามไทย (พระนคร : โรงพิมพ์
 ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๗), หน้า ๕.

๑๐ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "พันธกิจของแผนกวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัย,"
รายงานสัมมนาเรื่องการสอนวิชาภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์
 ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๗), หน้า ๔๖.

๑๑ กุหลาบ มีลัดทะมาศ, "การสอนวิชาวรรณคดี," เอกสารนิเทศการศึกษา
คู่มือวิชาภาษาไทย เล่ม ๑, ฉบับที่ ๑๐๐ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๒),
 หน้า ๒๕๔.

นอกจากนี้แล้ว ในการสอนวรรณคดียังเป็นโอกาสอันดีที่ครูจะไต่ปูลูกฝังให้นักเรียน รักภาษา รักวรรณคดี และรักชาติได้ ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ^{๑๒} กล่าวว่า การ ให้เด็กมีโอกาสศึกษาวรรณคดีไทย ก็เป็นทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กรู้จักความไพเราะงดงามของภาษาไทยได้ การสอนก็ควรสอนโดยชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งในแบบเรียน และทั้งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เมื่อ นักเรียนเห็นคุณค่าด้านวัฒนธรรมแล้วก็อาจเกิดความรู้สึกอยากเชิดชูทะนุบำรุงภาษาไทย ขึ้นมาเอง กล่าวคือการเรียนวรรณคดีมีจุดประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือให้เรียนรู้แล้วจะ ได้รักสมบัติของบ้านเมือง และรักบ้านเมืองยิ่งขึ้น ในฐานะที่วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของชาติ ^{๑๓} บุคคลในชาติมีหน้าที่ช่วยกันดำรงรักษา ปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น และถ่ายทอดให้แก่พลเมืองรุ่นหลังต่อไป การเรียนการสอนวรรณคดีไทย จึงเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งโดยมีครูเป็นบุคคลสำคัญในการทำหน้าที่นี้ หน้าที่ของครูวรรณคดี จึงมิใช่เป็นบุรุษไปรษณีย์รับสารไปส่งให้แก่แก่นักเรียน แต่จะเป็นผู้ทำหน้าที่แนะให้นักเรียน เห็นคุณค่าของวรรณคดี ใ้รับสิ่งดีงามจากหนังสือวรรณคดีและเกิดความเจริญงอกงามจากการศึกษาวรรณคดี ^{๑๔} หน้าที่ของครูวรรณคดีค่อนข้างหนักอึ้งไม่น้อย และเมื่อสอนแล้วก็ จะเห็นผลทันที เพราะงานสอนวรรณคดีมิใช่เป็นเรื่องของการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาโดยตรง แต่เป็นเรื่องของการสร้างทัศนคติ สร้างความสามารถที่ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องพัฒนาต่อไปด้วยตนเอง ^{๑๕} อย่างไรก็ตามนับได้ว่าครูสอนมีบทบาทอย่างมากต่อการเรียน

^{๑๒} ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, คู่มือครูประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น วิชาภาษาไทย เล่ม ๑ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๘ หน้า ๒ - ๓.

^{๑๓} พระยาอนุমানราชชน, เรื่องวัฒนธรรม (พระนคร : โรงพิมพ์ก๊กตีประคิษฐ์, ๒๔๘๐), หน้า ๖.

^{๑๔} สัมภาษณ์ สิทธา พินิจภูวกล, ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘.

^{๑๕} เจตนา นาควัชร, เรื่องเดิม, หน้า ๓๒.

การสอนวรรณคดี ซึ่งเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ

ในการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทย หลังจากได้ศึกษามลการวิจัยของหลาย
คน เช่น ศิขร แสงธนู^{๑๖} คำรง กล้าพากร^{๑๗} ศรีจันทร์ วิชาตรง^{๑๘} พบว่านักเรียน
ส่วนมากแม้จะไม่ชอบเรียนภาษาไทยนัก แต่ก็ยังชอบเรียนวิชาวรรณคดีไทย มากกว่าหลัก
ภาษาและการใช้ภาษา เพราะเห็นว่าเนื้อหารวมคดีไทยสนุกสนานและชวนเรียนมากกว่า
๒. วิชาอื่น จากผลวิจัยดังกล่าวยังพบข้อสังเกตคล้ายคลึงกันว่า การเรียนการสอนภาษาไทย
อันได้แก่วิชาหลักภาษา การใช้ภาษา และวรรณคดีนั้นมีข้อบกพร่องหลายประการ เช่น
ครูมีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาที่สอน ทำให้การสอนไม่ดีเท่าที่ควร วิธีสอนที่ใช้คือครูเป็นผู้บรรยาย
ตลอดชั่วโมง นักเรียนไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัย ครูไม่จัด
กิจกรรมการสอนมากเท่าที่ควรเป็น ครูขาดอุปกรณ์การสอน รวมทั้งไม่ค่อยใช้อุปกรณ์
การสอนอื่นใดนอกจากหนังสือแบบเรียน ครูบางคนไม่นำหลักจิตวิทยาการเรียนรู๋มาใช้

^{๑๖} ศิขร แสงธนู, " การสำรวจการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมปลายในโรงเรียน
ปัจจุบัน " (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๐๑).

^{๑๗} คำรง กล้าพากร, " การสำรวจทัศนคติของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ.ต้น
ที่มีต่อวิชาภาษาไทย " (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย, ๒๕๐๑).

^{๑๘} ศรีจันทร์ วิชาตรง, " ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยาที่มีต่อวิชาภาษาไทย " (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย, ๒๕๑๔).

ขอมทพรอองคังกล่าวมีส่วนทำให้นักเรียนไม่กระตือรือร้นต่อการเรียน และยังเกิดความเบื่อหน่ายอีกด้วย ส่วนขอมทพรอองในการสอนวรรณคดี พบปัญหาต่าง ๆ เช่น ผู้สอนมีคํามุ่งจะสอนผู้เรียนในคุณค่าที่แท้จริงของวรรณคดี เช่นการสอนสวนใหญ่มีจะเนนความรู้คานประวัติและคัพทมากเกินไป นอกจากนี้ผู้สอนยังทำคณมุ่งสงความรู้และคณคางของวรรณคดีที่ตนเห็นว่าคังไปสู่ผู้เรียน และตองการใ้ผู้เรียนเห็นคลอยตามคองไม่มีข้อขัดแย้ง จึงนับว่าเป็นการจำกัดความคิดของผู้เรียน ๑๘

ในปัจจุบันนี้ การเรียนการสอนวรรณคดีไทยกำลังประสบปัญหาตมาก นักเรียนนักศึกษาคหรือคนรุนใหม่ จำนวนใ้เนนอยไม่ยอมรับคณคางของวรรณคดีไทยตามท้ออาจารย์หรือคําราทังหลายจันแนวใ้ และแฒมแต่ครุบางคณ หรือผู้เตรียมตัวจะเป็นครุบางคณก็มีที่ทาหรือทศันคคิเช่นนั้น ๒๐ จะเห็นคองว ในปัจจุบันมีข้อเขียนจำนวนไม่เนนอย แฒมแพร่ในหมู่นักเรียน นิสิต นักศึกษา แสดงทศันคคิว่าวรรณคดีไทยเป็นเร่องลามาก เทลวใ้ล ไร้คณคาคือเนนย่นำเนนธรรมคานันเอง ๒๑ หลักสุทรวรรณคดีไทยดวงความเจริญทางสมองของผูเรียน อิทธิพลของหนังสือเกาททำให้เขาวชนงมออยู่กับความคิดเกา ๆ อันจะทาใ้ประเทใ้ไมกาวหนา และระบอบประชาชิปใ้คองจะอยู่ในสภาทันรีทันชวาง ๒๒ แบบเรียนวรรณคดีไทยมีตมากเร่อง เกินท้อจะเรียนใ้หราบริงคังใ้ในเวลาท้อกำหนด บางเร่องพันสมัย

๑๘ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานการสัมมนาเรื่องการสอนวิชาภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๗), หน้า ๑๐๐.

๒๐ ชลธิรา กลัคคอง, " การสอนตองตอปฏิบัติกริยาของคณรุนใหม่ท้อมีตอวรรณคดีไทย," อักษรศาสตร์พิจารณ ปีที่ ๒, ฉบับที่ ๒ (สิงหาคม, ๒๕๑๗), หน้า ๒๐.

๒๑ มานพ แกวสนิท, " วรรณคดีไทย : ความสงสัยของคณรุนใหม่," ตราฐ ปีที่ ๑, ฉบับที่ ๓ (สิงหาคม, ๒๕๑๗), หน้า ๕๑.

๒๒ ดาวร บุญปวชัน, " วรรณคดีไทยยุคคณรัตนโกสินทรสร้างทศันคคิลาหลังใ้แก่เขาวชนในระบอบประชาชิปใ้คอง," สยามรัฐ, ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๖, หน้า ๗.

และไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง^{๒๓}

นอกจากนี้ยังมีคำวิจารณ์วรรณคดีไทยหลายเรื่องในแบบเรียนวรรณคดีไทยว่าเป็นวรรณกรรมของศักคินา เช่น "กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง" และ "กาพย์เห่เรือ" เป็นเรื่องพรรณนาการเที่ยวสนุกของชนชั้นที่คอยกินแรงผู้อื่น "บทพากย์รามเกียรติ์ตอนนางลอย" แสดงถึงความไม่รับผิดชอบต่อประชาชนของชนชั้นปกครอง พระรามคร่ำครวญเสียพระทัยมาก เมื่อเห็นศพนางสีดาปลอม แกมโศกสังสารประชาชนที่ต้องตายเพื่อทำสงครามชิงผู้หญิงเพียงคนเดียว "ลิลิตตะเลงพ่าย" สอนให้พวกกลัวบารมีของชนชั้นปกครอง "ลัทธิเอาอย่าง" สอนให้สามัคคีกันโดยมีชนชั้นศักคินาเป็นผู้นำ วรรณคดีไทยหลายเรื่องที่มีอมเมาเขาวงกตในทัศนะที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ขาดเหตุผล ให้เชื่อไสยศาสตร์ วิชาอาคม บัญญัติเก่า เช่น "สมุทโสมสราดก" บางเรื่องโคหิยัมย์ฆ่าถูกสามัญชน เป็นบทประพันธ์ประเภทปรัมปราชนมีให้ทำตนเท่าเทียมชนชั้นปกครอง เช่น "สร้อยคอที่หาย" ส่วนเรื่อง "นิราศภูเขาทอง" โคหิยัมย์แสร้งทำตัวเป็นคนไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดความมินตรา ขอมจำนวนเมื่อถูกกคช^{๒๔} นอกจากนี้แล้วบางคนยังเห็นว่าวรรณคดีไทยบิดเบือนภาพอันแท้จริงของประชาชน กคชและถูกกคชว่ามีค่าเป็นวัตถุบำบัคความใคร่ ถูกการไช้แรงงาน สอนให้เชื่อมั่นในความสนิทรักชอบ ในความอาวุโส และในบุญคุณ มากกว่าเชื่อในความถูกต้อง กังนั้น จึงควรเเววรรณคดีศักคินาทิ้งเสีย^{๒๕}

^{๒๓} สุชาติ สวัสดิ์ศรี, "วรรณกรรมนอกโรงเรียน," บรรณศิลป์ฉบับเรียน (พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๑๗), หน้า ๗๔ - ๗๕.

^{๒๔} ชูวิชัย (นามแฝง), "แบบเรียนวรรณคดีไทย ม.ศ. ๘," อริปไตย, ๑๘ กันยายน ๒๕๑๗, หน้า ๕.

^{๒๕} สันทัต ปญฺเญกรม, "วรรณคดีไทย วรรณคดีของใคร," รวมพลัง (พระนคร : เจริญวิทยการพิมพ์, ๒๕๑๖), หน้า ๒๑ - ๒๔.

ในการสอน มีผู้กล่าวว่า สาเหตุสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ทำให้ครูไม่สามารถปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวรรณคดีได้นั้น เกิดจากการสอน โดยคิดว่า เป็นหน้าที่ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ การสอนเป็นไปอย่างการยัดเยียดความรู้มากกว่าให้เกิดการเรียนรู้ด้วยความรู้สึก อารมณ์หรือการคิด ^{๒๖} และครูมักเน้นประวัติดูแต่ง และคำศัพท์ แต่สิ่งที่จะอธิบายเนื้อหาวรรณคดีอันเป็นภาพสะท้อนของสังคม ^{๒๗}

อย่างไรก็ตามจากปัญหาเกี่ยวกับการสอนวิชาวรรณคดีไทยที่กล่าวข้างต้น นั้น มิได้อยู่ที่เนื้อหาของวรรณคดี แต่อยู่ที่ความสามารถของผู้สอน ถ้าสอนไม่เป็นที่ชวนให้ยูเรียนเพื่อ หรือเกิดความเข้าใจไขว่เขวในเนื้อหาของวรรณคดีได้ ^{๒๘} การสอนของครูจึงสำคัญมาก การเรียนการสอนวรรณคดีไทยในวิทยาลัยครูจึงเป็นการเรียนการสอนที่สำคัญยิ่งระดับหนึ่งจะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวได้ และเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนวรรณคดีไทยบรรลุจุดมุ่งหมาย เป็นที่น่าพอใจได้เพราะวิทยาลัยครู เป็นสถาบันที่ผลิตคนออกเป็นครูผู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอน แม้วผู้เรียนจะไม่ค่อยดี คือสติปัญญาไม่ดี ขาดความสนใจ และสิ่งแวดล้อม เช่น สถานที่ หรืออุปกรณ์ต่างๆ ไม่สมบูรณ์พอ แต่ถ้ามีครูดี มีความรู้ความสามารถทั้งด้านเนื้อหาวิชาและการถ่ายทอดวิชา การชอบทบทวนทางด้านอื่นๆ จะได้รับการปรับปรุงจากครู และทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี ^{๒๙} ดังนั้น ถ้าการเรียนการสอน วรรณคดีไทยในวิทยาลัยครูขาดประสิทธิภาพ การ

^{๒๖} สุชาติ สวัสดิ์ศรี, เรื่องเดิม, หน้า ๗๔ - ๗๕.

^{๒๗} สันทัต ปฎิมากรรม, เรื่องเดิม, หน้า ๒๐.

^{๒๘} กิเรก [นามแฝง], "รายงานนิทรรศการ-หนังสือ : วรรณกรรมเดิมกับค่านิยมปัจจุบัน", สตรีสาร ปีที่ ๒๗, ฉบับที่ ๒๖, ๖ (ตุลาคม, ๒๕๑๗), หน้า ๑๒.

^{๒๙} พรณีณี สุกกริก, "ข้อคิดในเรื่องการสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษา", วารสารครูอาสาสมัคร ปีที่ ๑, ฉบับที่ ๔ - ๕ (มิถุนายน - กันยายน, ๒๕๑๔), หน้า ๗๓.

เรียนการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียนระดับต่าง ๆ จะขาดประสิทธิภาพตามไปด้วย นับว่าเป็นอันตรายต่อวัฒนธรรมของชาติและประเทศชาติอย่างยิ่ง ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนวรรณคดีไทยในระดับวิทยาลัยครูดังกล่าว จึงทวงใยและสนใจใคร่ศึกษาข้อเท็จจริง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการสอนวรรณคดีไทยในวิทยาลัยครู และอาจเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนวรรณคดีไทย ระดับการศึกษาอื่น ๆ อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ในเรื่องบุคลิกภาพของอาจารย์ วัตถุประสงค์การสอน วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร อุปกรณ์การสอน หลักสูตร และแบบเรียนวรรณคดีไทย
๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น
๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวรรณคดีในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น
๔. เสนอแนะวิธีปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ศึกษาเฉพาะการสอนวรรณคดีไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น ปีที่ ๑ และปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๓ ณ วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ๖ แห่ง
๒. ศึกษาการสอนวรรณคดีไทยโดยสำรวจข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวรรณคดีไทย และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น ในด้าน

บุคลิกภาพของอาจารย์ วัตถุประสงค์ การสอน วิธีสอน การจัดกิจกรรม การใช้อุปกรณ์
หลักสูตรวรรณคดีไทย แนวการสอน และแบบเรียนวรรณคดีไทย รวมทั้งสำรวจปัญหา
อุปสรรคของการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ตลอดจนขอเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อ
การสอนวรรณคดีระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น

๓. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นอาจารย์ภาษาไทย ผู้สอนวรรณคดีไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ๒๐ คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น ๑๕๐ คน รวมจำนวนตัวอย่างประชากร ๔๐๐ คน

การดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวที่เกี่ยวกับการวิจัยจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา แนวการสอน แบบเรียนวรรณคดีไทย งานวิจัย ตำรา บทความและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้

๒. ศึกษาวิธีเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางสร้างแบบสอบถามซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

๓. จัดทำแบบสอบถาม ๒ ชุด สำหรับถามอาจารย์ ๑ ชุด และถามนักศึกษา ๑ ชุด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ซึ่งจะถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับตัวอาจารย์ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอน อุปสรรคและปัญหาของการเรียนการสอน และขอเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการสอน ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบอาจารย์ผู้สอนวรรณคดีไทย ๔ คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ๕ คน แล้วปรับปรุงแบบสอบถามดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๔. จัดส่งแบบสอบถามอาจารย์และนักศึกษไปยังวิทยาลัยครู ๖ แห่งในกรุงเทพมหานคร โดยมีหนังสือนำตัวจากมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ไปติดต่อผู้อำนวยการ

วิทยาลัยครู และหัวหน้าหมวดภาษาไทยแต่ละแห่งด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามอาจารย์มีจำนวน ๒๐ ชุด และแบบสอบถาม นักศึกษามี จำนวน ๓๕๐ ชุด

๕. รวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยศึกษาคำตอบเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของนำหนักคำตอบแล้วเสนอ ในรูปตาราง และบรรยายความ

ประโยชน์ของการวิจัย

๑. ครูอาจารย์ผู้สอนวรรณคดีไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา จะได้ทราบข้อเท็จจริง รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการสอนวิชานี้ และนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้น่าสนใจและได้ผลดียิ่งขึ้น

๒. นักการศึกษาและผู้บริหารการศึกษาอาจใช้ผลการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไข หลักสูตร แนะนำการสอน และแบบเรียนวรรณคดีไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

๓. กระทรวงศึกษาธิการหรือสถาบันฝึกหัดครู อาจใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการจัดอบรมครูอาจารย์ เพื่อปรับปรุงคุณภาพครูอาจารย์ผู้สอนวิชานี้

๔. ผู้บริหารการศึกษาอาจใช้ผลการวิจัยไปประกอบการพิจารณา เพื่อจัด มุคลดากรให้เหมาะสมต่อการสอนวรรณคดีไทย

๕. สถาบันฝึกหัดครูอาจใช้ผลวิจัยไปประกอบการพิจารณาหลักสูตรฝึกหัดครู เพื่อจะได้ผลิตครูสอนวรรณคดีไทยที่มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น อันจะมีผลทำให้การเรียนการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียนต่างๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย

๑๔.

คำจำกัดความในการวิจัย

วิทยาดัชครู หมายถึง สถาบันฝึกหัดครูซึ่งผลิตครูตามหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา

วิชาการบรรณคดีไทย หมายถึงวิชาหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนของ ภาษาไทย ๑, ๒, ๓, ๔,
๕. ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นต้น

ครูอาจารย์สอนบรรณคดีไทย หมายถึงผู้ทำหน้าที่ สอนบรรณคดีไทยให้แก่ นักศึกษา
ฝึกหัดครู ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นต้น

แบบเรียนบรรณคดีไทย หมายถึงหนังสือแบบเรียนบรรณคดีไทย เล่ม ๔ และเล่ม
๕ ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้เป็นแบบเรียนสำหรับวิชาการบรรณคดีไทย ตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย